

PÍSEMNÁ PŘÍPRAVA

Název předmětu: Taktika dělostřelectva
Garant předmětu: kpt. Ing. Jan IVAN, Ph.D.
Zpracoval: kpt. Ing. Jan IVAN, Ph.D.
Téma: T4: Bojová sestava dělostřelectva (4p + 2c + 2k)
Vzdělávací cíl: Objasnit základní náležitosti a součásti bojové sestavy. Popsat charakter zákresu jednotlivých druhů a objasnit rozdíly mezi bojovou sestavou autonomních a neautonomních zbraňových systémů.

Obsah:

- 1) Bojová sestava dělostřelectva
- 2) Složení bojové sestavy dělostřelectva a kalkulační normy
- 3) Součásti bojové sestavy dělostřelectva
- 4) Bojová sestava autonomních děl
- 5) Doporučená literatura

1) Bojová sestava

V rámci bojového nasazení dělostřelectvo, v závislosti na úkolech a situaci, působí v bojových sestavách, sestavách pro přesun, prostorech soustředění nebo jiných prostorech rozmístění mimo boj.

„Bojová sestava je uspořádaný systém prvků dělostřeleckých jednotek (útvarů), které jsou nezbytné pro přípravu, řízení a provádění palby a manévru.“

Bojová sestava musí zabezpečovat splnění stanovených úkolů, využití bojových možností dělostřelectva, součinnost se vševojskovými uskupeními, spolehlivé velení, možnost rychlého manévru a ochranu před palbou protivníka.

K rozvinutí do bojové sestavy nadřízený velitel dělostřelecké jednotce (útvaru) zpravidla určuje:

- prostory palebných postavení,
- prostory pro rozvinutí míst velení,
- případně i prostory pro rozmístění sil a prostředků dělostřeleckého průzkumu.

Pozn. Prvky zdravotnického zabezpečení jsou v boji nedílnou součástí sestav dělostřelectva, nejsou však, prvkem bojové sestavy.

2) Složení bojové sestavy dělostřelectva a kalkulační normy

Bojová sestava dělostřeleckého oddílu se skládá z:

- hlavní místo velení (HMV), jehož součástí je i Středisko řízení palby (SRP)
- bojových sestav baterií,
- postavení přímo řízených sil a prostředků dělostřeleckého průzkumu,
- a týlu oddílu (síly a prostředky logistické podpory a obvaziště).
-

Bojová sestava dělostřelecké (minometné) baterie (čty) se skládá z:

- místa velení baterie, které je tvořeno Místem řízení palby (MŘP),
- několika palebných postavení (2 až 4),
- vyčkávacího postavení.
- součástí bojové sestavy může být místo rozmístění muničních vozidel.

Prostory palebných postavení dělostřeleckých oddílů a baterií se určují v závislosti na úkolech a podle možností terénu. Přední okraj hlavního prostoru palebných postavení může být, v závislosti na taktické situaci, 2–6 km od předního okraje vlastních vojsk. Rozměry prostoru palebných postavení oddílu mohou být 3–6 km do šířky i do hloubky.

Rozměry prostoru palebných postavení dělostřelecké baterie závisí na počtu plánovaných palebných postavení a mohou být 1–2 km do šířky i do hloubky. Prostor palebného postavení baterie tvoří vyčkávací postavení (1-2) a několik palebných postavení (3-4). Vzdálenost mezi sousedními prostory baterií je nejméně 1 km.

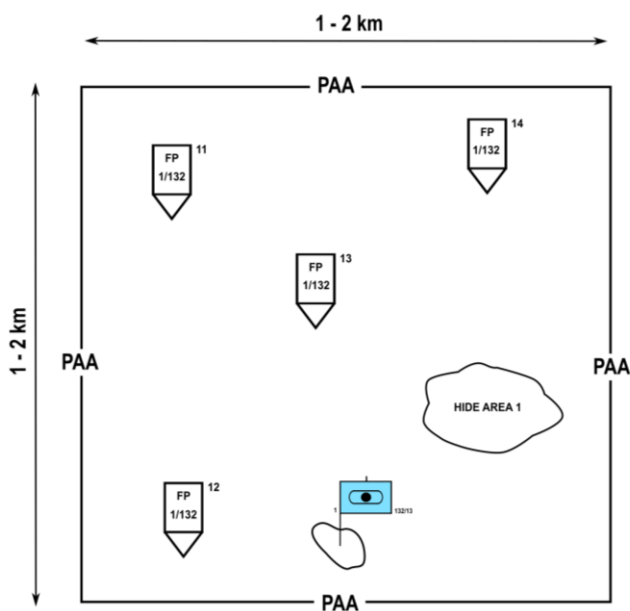

Schéma prostoru palebných postavení palebné baterie 152mm ShKH vz. 77

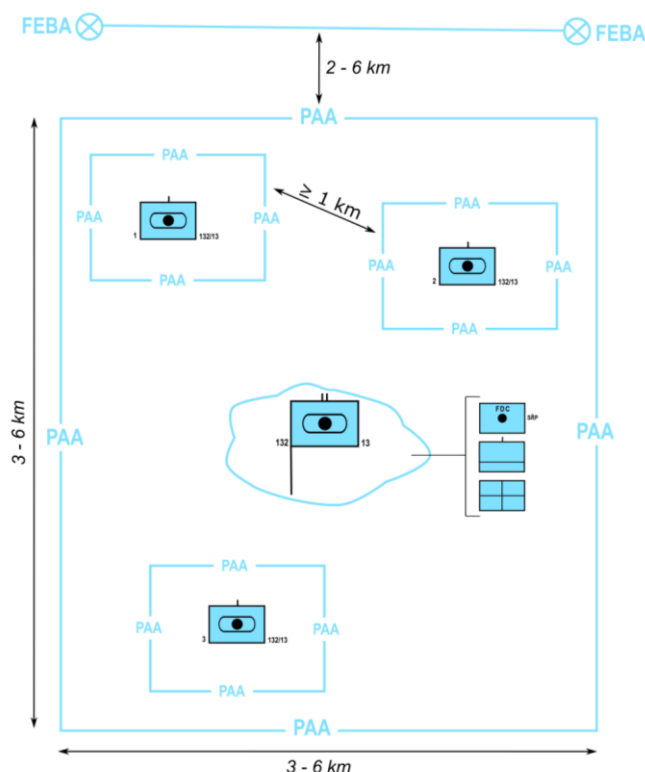

Schéma prostoru palebných postavení dělostřeleckého oddílu 152mm ShKH vz. 77

Obdobné zásady a normy platí i pro samohybnou minometnou baterii střední ráže (120 mm). Baterie vezených minometů střední ráže zaujímají prostor palebných postavení 1 km do šířky x 1-1,5 km do hloubky a rozmisťují se 1,5 – 4 km od předního okraje vlastních vojsk.

Četa nesených minometů střední ráže (81/82 mm) zaujímají prostor palebných postavení 0,5 – 1 km do šířky x 0,5 km do hloubky a rozmisťují se 0,5 – 1,5 km od předního okraje vlastních vojsk.

3) Součásti bojové sestavy dělostřelectva

Palebné postavení

Palebné postavení je úsek terénu zaujatý nebo připravený k zaujetí palebnou jednotkou k vedení palby. Může být zakryté a odkryté, připravené a nepřípravené. V zakrytém palebném postavení jsou děla (minomety) po dobu vedení palby skryta před pozemním pozorováním protivníka. V odkrytém palebném postavení jsou děla (minomety) maskovaná, avšak po zahájení palby jsou pozorovatelná.

Palebná postavení jsou členěna do šířky a do hloubky. Baterie v palebném postavení se rozmisťuje zpravidla po četách (palebných sekcích) na ploše 500-800 m do šířky a až 300 m do hloubky s odstupem mezi četami (palebnými sekcemi) 300–500 m. Rozestupy mezi děly mohou být 30 – 50 m a odstupy mezi děly až 40m. Je-li možné využít přírodního skrytu, jednotlivá děla (minomety) se v palebném postavení rozptylují.

Při rozmístění baterie v celku zaujímá palebné postavení prostor 200-400 m do šířky a až 300 m do hloubky.

Při zaujetí palebného postavení jednotkou tažených (vezených) minometů zůstávají tahače (vozidla) ve skrytu v blízkosti palebných stanovišť nebo na palebných stanovištích.

Munice, která je nad vezenou zásobu u děla, se naváží současně se zaujetím prostoru palebného postavení. U plánovaných palebných postavení může být v potřebném množství navedena předem.

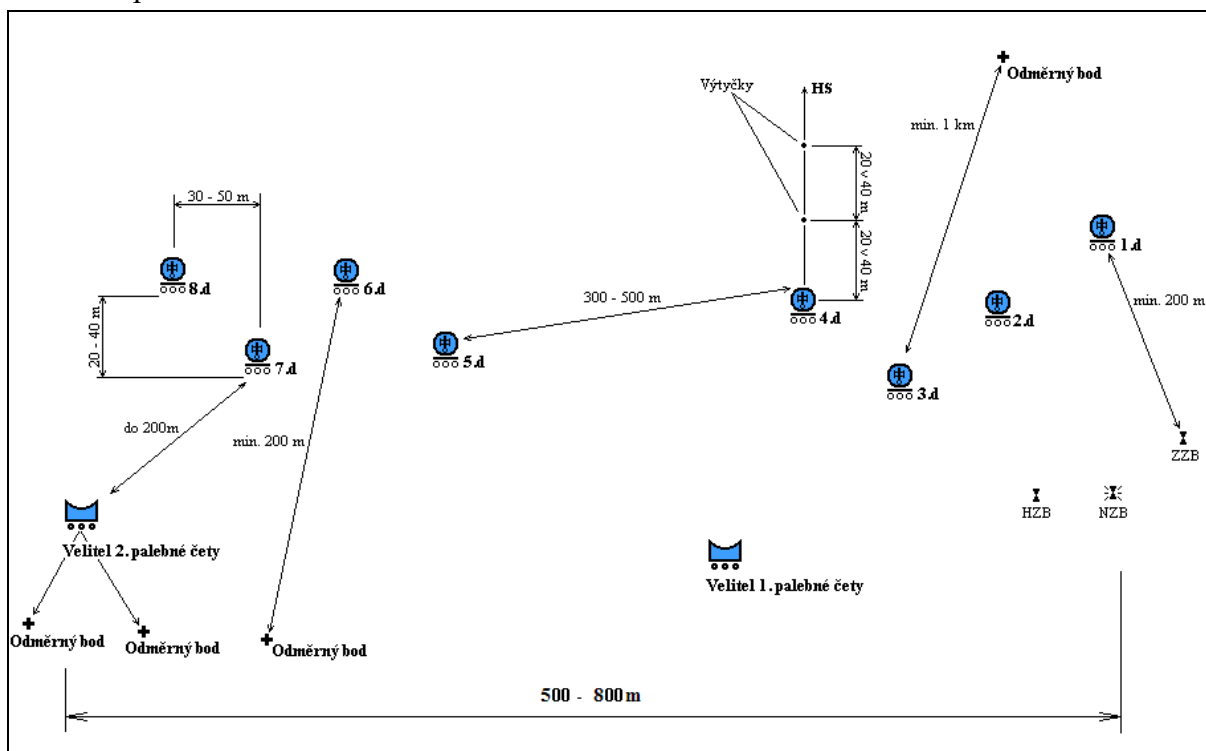

Schéma palebného postavení palebné baterie 152mm ShKH vz. 77

Palebné postavení se zaujímá bezprostředně před provedením palby. Po provedení paleb se palebné stanoviště co nejrychleji opouští a jednotka se přesunuje do vyčkávacího postavení nebo do dalšího palebného postavení. Palebná postavení se číslují dvojčíslicím, kde první číslo je zpravidla číslo baterie a druhé číslo palebného postavení.

K zabezpečení okamžité reakce a plnění naléhavých úkolů palebné podpory se může určit hotovostní jednotka. Hotovostní jednotka se rozmisťuje před vydáním palebného úkolu v připraveném palebném postavení.

Vyčkávací postavení

Ve vyčkávacím postavení jsou jednotky rozmístěny do zahájení palby a po jejím skončení. Vyčkávací postavení se podle možností volí ve skrytu, ženijně se upravuje, maskuje a zabezpečuje v souladu s potřebami ochrany vojsk. Vyčkávací zaujímá na ploše 300-500 x 500-800. Rozmístění děl (minometů) musí umožňovat okamžité opuštění krytů a manévr do palebných postavení.

Ve vzdálenosti 200–500 m od krytů pro bojovou techniku se určují místa pro:

- přípravu děl ke střelbě,
- přípravu a třídění munice a doplňování děl municí,
- odstraňování závad,
- doplňování PHM,
- ošetřování nábojnic po střelbě.

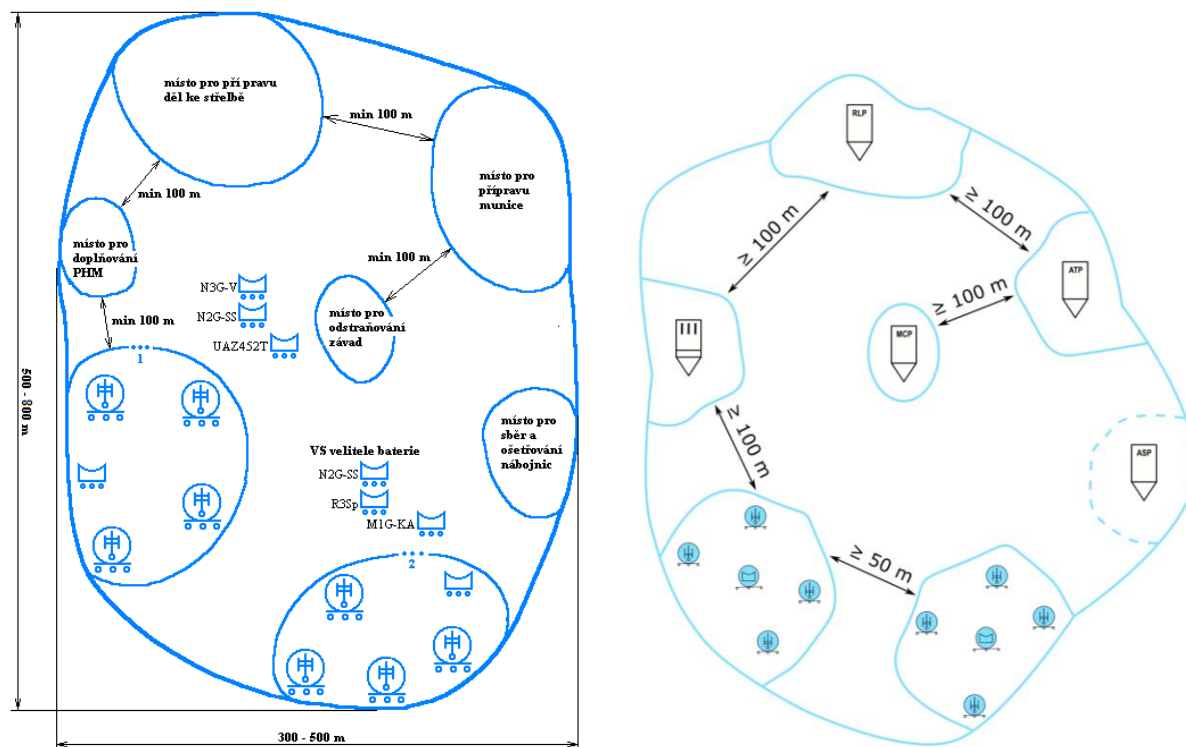

Schéma vyčkávacího postavení palebné baterie 152mm ShKH vz. 77

K zabezpečení efektivní koordinace palebné podpory se vyčleňují **prvky koordinace palby** na místa velení podporovaných vševojskových součástí.

- Středisko koordinace palby (SKP) na hlavním MV brigádního úkolového uskupení (BÚU) a to ze sestavy přiděleného dělostřeleckého oddílu.
- Místo koordinace palby (MKP) na hlavním MV praporečnického úkolového uskupení (PrÚU) a to ze sestavy palebné baterie.

Postavení (rozmístění) sil a prostředků dělostřeleckého průzkumu

Postavení (rozmístění) sil a prostředků dělostřeleckého průzkumu jsou určena k vedení průzkumu protivníka, terénu a dalších objektů zpravodajského zájmu v prostoru zpravodajské odpovědnosti dané jednotky (uskupení), řízení palby, udržování součinnosti s veliteli bojových jednotek a k prvotnímu vyhodnocování průzkumových údajů. Pozorovací stanoviště se zaujímají na předním okraji sestavy vlastních jednotek.

Dělostřelecké průzkumné jednotky přidělené vševojskovým (bojovým) útvarům, jednotkám (úkolovým uskupením) se stávají součástí jejich bojových sestav, avšak zůstávají nedílnou součástí systému řízení dělostřelecké palby.

Dělostřelecké průzkumné jednotky se na pozorovacích stanovištích rozmisťují v průzkumných vozidlech nebo mimo vozidla v terénu (okopu.), zpravidla poblíž taktického místa velení (pozorovacího stanoviště) velitele bojové jednotky (úkolového uskupení). Pro potřeby vedení dělostřeleckého průzkumu a řízení palby se mohou zaujímat boční a předsunuté pozorovací stanoviště. Předsunuté pozorovací stanoviště může být zaujato i v sestavě protivníka.

Radiolokační četa (ARTHUR) se zpravidla nepřiděluje palebným jednotkám, ale je řízena střediskem řízení palby oddílu. Radiolokátory zaujímají bojovou sestavu na hlavním směru činnosti vlastního dělostřelectva. Radiolokátory jsou aktivními emitery elektromagnetického záření a mohou tak být zjištěny prostředky elektronického boje protivníka. Aktivní použití radiolokátorů proto musí být v souladu plánem nebo se souhlasem nadřízeného velitele (velitele úkolového uskupení), aby nedocházelo k nežádoucímu rozkrytí bojové sestavy vlastních jednotek.

Meteorologické jednotky se zpravidla rozvinují ve středu prostoru palebných postavení oddílu v dostatečné vzdálenosti od ostatních prvků sestavy oddílu.

Prostor sil a prostředků logistické podpory – týl oddílu

Prostor sil a prostředků logistické podpory – týl oddílu je určen k odstraňování závad na zbraních a ostatní technice, převzetí a přípravě munice, organizování odsunu poškozené techniky, doplňování pohonnými hmotami a mazivy, k přípravě stravy, ošetření a odsunu raněných a nemocných. K tomu se v zadním prostoru dělostřeleckého pluku (oddílu) zpravidla rozvinuje místo pro odstraňování závad, místo převzetí munice, místo doplňování PHM, hospodářská výdejna, a zpravidla i prvky zdravotnického zabezpečení. Prostor rozmístění sil a prostředků týlu vychází z konceptu logistického a zdravotnického zabezpečení bojové operace a volí se zpravidla v zadní části bojové sestavy svazku (jednotky), mimo předpokládaný směr hlavního úderu (působení) protivníka při zachování schopnosti následování manévru hlavních sil.

Obnova bojeschopnosti je nedílnou součástí činnosti dělostřelectva v boji a zahrnuje:

- obnovení narušeného velení,
- zjištění stavu u jednotky (útvary)
- upřesnění nebo stanovení nových úkolů prvkům, které si zachovaly bojeschopnost,
- vyvedení jednotky z ohroženého prostoru,
- doplnění osobami, bojovou a jinou technikou,
- dosažení požadovaného morálního stavu.

Bojeschopnost dělostřeleckých útvarů a jednotek se obnovuje v původní organizační struktuře. Pokud to není možné, pak se vytváří kombinované organizační celky.

4) Bojová sestava autonomních děl

Autonomní dělostřelecké zbraňové systémy jsou takovými prostředky, které mají schopnost samostatně určovat svou polohu a směr, kterým míří hlaveň zbraně, čímž se zásadně mění charakter jejich palebných postavení. Autonomními zbraňovými systémy by v budoucnu měly být vyzbrojeny i dělostřelecké jednotky AČR.

Zásadní rozdíl spočívá v nižší potřebě přípravy prostoru palebných postavení rekognoskačními jednotkami. Je však nutné si uvědomit, že dělostřelecká rekognoskace bude zásadní součástí i při zavedení autonomních děl protože:

- provádí základní průzkum os a prostoru,
- připravuje koordinační body pro aktualizaci navigačních systémů,
- připravuje prostory palebných postavení v případě nefunkčnosti navigačních systémů.

Autonomní zbraňové systémy operují tak, že v prostoru palebných postavení (AMA – Artillery Maneuver Area) je zvoleno několik prostorů palebných stanovišť (ARA – Artillery Restricted Area) ve kterých autonomní děla na základě předem stanovených parametrů zaujímají svá stanoviště.

Prostory palebných postavení autonomních děl tak obsahují:

- prostory palebných stanovišť;
- kontrolní bod (body);
- místa skrytého rozmístění.

Dále mohou obsahovat:

- místo velení (záleží na použitém systému řízení palby);
- místa pro doplňování munice,
- jiné prostory.

Ve středu prostoru palebných postavení je dělostřeleckými rekognoskačními jednotkami určen a vyznačen koordinační bod, který slouží pro aktualizaci navigačních systémů děl. Tento bod musí mít přesně určené souřadnice a směrníky na několik orientačních bodů (podle typu navigačního systému).

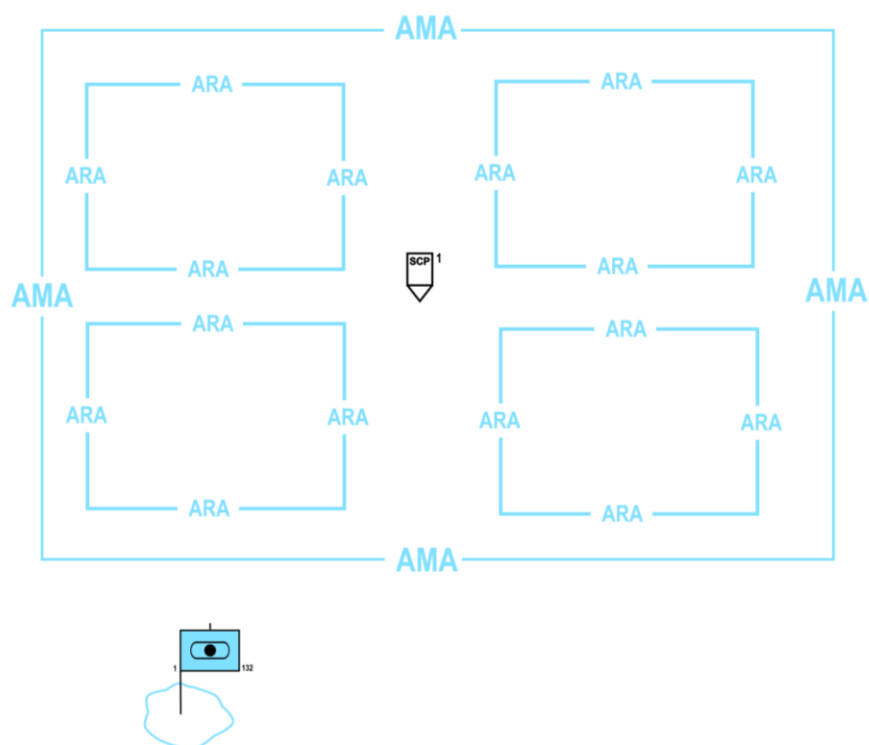

Schéma prostoru palebných postavení autonomních děl

Schéma prostoru palebných stanovišť

V rámci bojové činnosti palebné jednotky operují v určených prostorech palebných stanovišť, ve kterých děla volí svá palebná stanoviště. Je nutné si uvědomit, že děla nepřejíždí samostatně, ale organizovaně za řízení velitele čety, který je zavádí do prostoru a určuje, kde se děla budou rozmisťovat. Děla se poté rozmisťují pospolu v rámci vymezeného prostoru.

Po splnění palebného úkolu, nebo jiného „Triggeru“ (iniciátor) se jednotky přemísťují do jiného prostoru palebných stanovišť, aby došlo ke snížení rizika zasažení protibaterijní palbou. Iniciátorem pro manévr mezi prostory palebných stanovišť může být:

- počet splněných úkolů z jednoho prostoru palebných stanovišť,
- počet vypálených rad z jednoho prostoru palebných stanovišť,
- doba strávená v daném prostoru palebných stanovišť a to i v případě kdy děla nevedla palbu.
- jiné, stanovené na základě rozhodnutí velitele.

V prostoru palebných stanovišť se dále určují místa pro skryté rozmístění jednotlivých děl, která děla zaujmají v případě neplnění palebného úkolu aby se zmírnilo riziko odhalení průzkumem nepřítele.

Doporučená literatura:

Základní

HREBÍČEK, Miroslav a Ivan MRÁZ. *Rozmístění dělostřelecké baterie mimo boj*. Vyškov: VVŠ PV, 2001. (S3165)

Děl-1-1, 2018. *Bojové použití dělostřelectva armády České republiky*. Praha: Ministerstvo obrany ČR.

Pub-35-14-01. *Bojové použití dělostřelectva*. Vyškov: Odbor doktrín VeV-VA, 2013. 203 s.

AArtyP-5, 2015. *NATO Fire Support Doctrine*. NATO NSO.

Děl-3-1. *Palebná služba pozemního dělostřelectva*. Praha: MO, 1995. 185 s.

HREBÍČEK, M. MRÁZ, I. *Rekognoskační skupina dělostřeleckého oddílu a rekognoskační družstvo dělostřelecké baterie v boji*. Vyškov: VVŠ PV, 2000. 69 s. (S-3171)

Doporučená

IVAN, Jan. *Situační značky a zkratky pro dělostřelectvo: (vojenská symbolika a taktické značky pro dělostřelectvo dle APP-6) : studijní text*. Brno: Univerzita obrany v Brně, 2019. ISBN 978-80-7582-122-5. (S3083)